

- ha van negyvenöt?
- ha van harminc, ha találatnak húszan..., ha találatnak tízen?
- Nem veszttem! - válaszol mindannyiszor az Úr! És végül szól: „Nem veszttem el a tízért.”

Ábrahám áldozat- és felelősségvállalással népet, nemzetet teremtett, s miközben ezt tette, figyelt másra is, a mellette élőkre. Nem riadt vissza a veszedelemtől, megalázta magát és alkudozott másokért, olyanokért, akikhez látszólag semmi köze nem volt. Mennyivel könnyebb lett volna és veszélytelenebb sorsára hagyni Sodoma népét és Lótót, övével együtt, s talán még a legelő is több lett volna, és több lett volna a föld is és tágasabb. Ő mégis alkudozik, mert az emberben, minden emberben értéket látott. Népét nem a mások elvesztésének passzív szemlélésével akarja és fogja össze, hanem velük együtt.

Felelősség mások, idegenek, ellenségek vagy felebarátok iránt. Ebben látom a hasonlatosságot az ábrahámi és a pütkösi történet között. Mellettem mások is élnek, ők is emberek! Joguk van élni, annyi mint nekem, és úgy mint én! Ha én több vagyok, a többet Istentől kaptam. Ez a több azért az enyém, hogy megoszam másokkal, hogy átadjam másoknak! A táalentumokat nem szabad elásni, azokat kamatoztatni kell! A meggyújtott gyertyát a gyertyatartóba kell tenni, „hogy fényljék mindazoknak, akik a házban vannak.” Ezt tenni kell, tudatosan, felelősséggel és áldozatvállalással. Így lehet életképes, megmaradó közösséget létrehozni és megtartani, legyen az család, gyülekezet, nemzet vagy maga az emberiség. Figyelni a mellettünk élő embert, a felebarátot, az ő életét, gondjait, nélkülözését, félelmeit, veszedelmeit felelősséggel, mert felelünk érte, értük. Akkor, ha családunk tagja, akkor ha gyülekezetünk tagja, akkor ha egyházunk tagja, akkor ha nemzetünk tagja, akkor ha Ember, mert felelősséggel tartozunk iránta Isten előtt. Ezt a felelősséget vállalunk kell! Igaz, néha áldozatok árán, de így is! Példát mutatott Ábrahám a maga alkudozásával és példát mutatnak az apostolok a pütkösi történetben, amidőn többek mint szemlélői az eseményeknek, cselekvő és felelősségteljes résztvevői.

Mellettünk emberek élnek: élettárs, gyermek, szülő, testvér, rokon, szomszéd, Ember! Felelünk értük! Segítenünk kell: imádsággal, cselekedettel, vigasztalással, emberséggel, felelősséggel. Vállalni kell a szerénységet, alázatosságot, a megvettetést, az üldözést, a bántalmazást, az áldozatot az Emberért, mert bárhol állunk is az életben, mindenütt felelősek vagyunk valakiért, valakikért, másokért! Ámen.

MÉRTÉKLETESSÉG

Tit 2,6-7

Napjaink... Napjaink??? Lényeges kérdése az ifjúság. A középkorúak és az idősek csak kevéssé, vagy egyáltalán nem értik meg őket. Másként öltöznek, más zenét hallgatnak, mások az olvasmányaik, más az érdeklődési körük, másként látják az élet értelmét. Lehet, hogy látnak, lehet hogy nem valamilyen célt maguk előtt. A nemzedékek közötti örök különbség ma is megvan, és vé-

leményem szerint meg is lesz minden időben, mert ők másként gondolkodnak.

Ki felel értük? Hogyan lehet őket olyanokká tenni, hogy az emberi társadalom értékes tagjaivá legyenek?

Hiszem és tapasztalathból állítom, hogy lehet! Hiszem, mert hinnem kell!!! Ők a közvetlen jövő, a holnap. Ők azok, akik közvetlenül a nyomdokainkba lépnek, s ők olyanok, amilyenekké mi neveltük, neveljük őket.

Az ifjak középen állnak az emberöltőben, a nemzedékben. Már nem gyermekek, akiket egyszerű fenytéssel a jó úton meg lehet tartani. Még nem felnőttek, akik megkóstolták, vagy benne élnek az élet megpróbáltatásaiban. Ők abban a korban vannak, amely a legnehezebb, de amely ugyanakkor a legdöntőbb is az emberi élet szempontjából. Ha a gyermekkor valamit elrontott, még helyre lehet hozni, amit a gyermekkor helyesen nevelt beléjük, tovább lehet növelni, fejleszteni. Ezért hiszem az ifjakról, hogy életük legdöntőbb korszakát élik. Azt a korszakot, amely meghatározó számukra évtizedekre, sőt a következő nemzedék számára is.

Az ifjak mások, köztük és a felnőtt vagy idősebb nemzedék között látványosan áthidalhatatlan szakadék van. Véleményem szerint ez nem áll fenn, csak ők mások akarnak lenni, s hitem szerint többek.

Az ifjak bátrak. Nem rettentette meg őket semmi. Nem éltek át megpróbáltatást, megaláztatást, üldözést, csalódást, elbukást. Felfogásuk, gondolkodásuk szerint: nincs mitől félni, nincs miért aggodalmaskodni! Ez így van jól!

Az ifjak másra, többre törekednek és vágnak. Észrevétlenül átveszik a felnőttek és idősek tudását, tapasztalatát, eredményeit, s így természetesen nemcsak többre törekednek, hanem többre is képesek. Ez viszi előre az emberiséget minden területen. Ez így van jól!

Az ifjak terveznek. Tudják, hogy előttük áll s övük a holnap, a jövő. Érzik, hogy van erejük, idejük és lehetőségük elérni a többet, fölemelkedni magasabb csúcsokra. Előre néznek s mindig látnak maguk előtt valamit, amiért érdemes fáradni, dolgozni, áldozni, tenni. Ez így van jól!

Az ifjak önhittek. Bízna egészségükben, fizikai erejükben, tudásukban, előrelátásukban, kitartásukban, rendíthetlenségükben, igazságérzetükben. Ez így van jól!

Az ifjak gyorsan tanulnak és alkalmazkodnak. Könnyen beilleszkednek, hamar és könnyen megtalálják helyüket új, más életkörülmények között. Van bennük lendület, mely megállíthatatlanul előre viszi az embert. Ez így van jól!

Szép, erős és biztató az ifjúság. Boldogsággal tölt el mindenkit, aki velük kapcsolatba kerül, velük foglalkozik, hisz ők a holnap, a közvetlen jövő.

Pál apostol különös figyelmet tanúsít az ifjak iránt. Leveleinek tanúsága szerint közel állott az ifjakhoz és bízott bennük. Ezt olvashatjuk ki azokból a leveleiből, amelyeket Timóteushoz, Tituszhoz vagy Filemonhoz írt. A gyülekezeteket, amelyeket megalapított vagy amelyekben megfordult, nem hagyta magukra. Igyekezett azoknak irányításával megbízni valakit. Ez a valaki lehetett ifjú is. Így bízta meg Tituszt azzal, hogy a krétaiaknak vigyázója, őrállója legyen: „Avégett hagytalak téged Krétában, hogy a hátramaradott dolgokat hozd rendbe...” (Tit 1,5). Az apostol elég erősnek, kitartónak, megbízhatónak

tartotta ifjú tanítványát arra, hogy a nagy felelősséggel járó és nehéz feladatot reá bízta. Hozzá intézett levelében útbaigazításokat ad, amelyeknek mindenike arról tanúskodik, hogy egy egészséges szellemű közösséget kell megtartani a krétai gyülekezetben. Ezért a szellemért az ifjú Titusz a felelős. Az idős férfiak és az idős nők („... a vén emberek...” és a „...vén asszonyok...”) magatartását úgy kell irányítani, hogy az példamutató legyen a felnőttek és az ifjak számára. Az apostol tanítása az ifjak felé a legfontosabb követelményként a mértékletességet tartja, hangsúlyozza. Az ifjak legyenek mértékletesek!!! Rendkívül nehezen megvalósítható ez az apostoli üzenet, figyelmeztetés. Lassítani!

Olyan ez, mint egy szabad autópályán haladó gépkocsivezetőnek azt mondani: lassabban! Ne siess, légy körültekintő, légy mindig felkészülve az esetleges váratlanra, a veszélyre. Az út látszólag szabad, a gép erős! A látszat azonban könnyen megcsal. Az erő, mely sokszor szolgál, néha ellenünk fordulhat. Az autópálya meghibásodik, a jármű elromlik, vagy a benne ülő vezető figyelme egy pillanatra kihagy. A baleset mindjárt bekövetkezik, s az lehet végzetes is. Lassabban, figyelmesen, elővigyázatosan, *mértékletesen!*

„Az ifjakat hasonlóképpen intsed, hogy legyenek mértékletesek!”

Az apostol felfogása, gondolkodása, szemlélete alapján az ifjak mértékletessége megőrzésének egyetlen módja van, és ez nem más, mint a személyes példamutatás: „Mindenben tenmagadat adván példaképül.” Ezt a nehéz, de egyedül hatékony nevelési módszert ajánlja ifjú tanítványának. Ha te szerény vagy, azok is szerények lesznek, akik reád figyelnek; ha te jóindulatú vagy, azok is jóindulatúak lesznek, akik reád néznek; ha te jó cselekedeteket hajtasz végre, azok is jó cselekedeteket gyakorolnak, akik hisznek neked; ha te bizonyoságot teszel a hitről, azok is bizonyoságot tesznek róla, akik bíznak benned; ha te mértékletes vagy, azok is mértékletesek lesznek, akik követni akarnak téged.

Lassabban, meggondoltan, körültekintően, bölcsességgel, méltósággal, erkölcsi tisztasággal élni és lépni előre szüntelen az életben. A hibák lehetősége, a veszélyek fenyegetése fennáll, a tévútra csúszás könnyen előfordulhat, s ha bekövetkezik, oly nehéz azokat kiküszöbölni, helyrehozni, visszatérni a helyes útra.

„Az ifjakat intsd, hogy legyenek mértékletesek.”

Erejükkel, bátorságukkal, önbizalmukkal, tehervállalásukkal, maguk elé állított céljaikkal, vágyaikkal, hogy ne érje őket csalódás és az abból fakadó elkeseredés és kétségbeesés!

Az esztendő azon napjait éljük, amikor figyelmünk különösképpen az ifjak felé fordul. Vannak közöttük, akik hosszú évek munkája után tesznek bizonyoságot önmagukról, de ugyanakkor azoknak munkájáról is, akikre reá bízattak. Szülők, oktatók, nevelők, hogyan jártatok előttük, milyen gondoskodással és példamutatással, bölcsességgel, tudással, erkölccsel, mértékletességgel? Mert olyanok lesznek ők! A holnap emberei!

Ezekben a napokban ifjaink közül sokan döntő lépést tesznek meg életük további alakulását tekintve. Indulnak a nagy ismeretlen és a nagy küzdelem, az élet felé. Hangozzék feléjük az apostol figyelmeztetése: „... legyenek

mértékletesek...”, hogy az élet ösvényein apró, de biztos lépésekkel, határozottan tudjanak *előre* haladni. Ámen.

SZÉN SÁNDOR

E TALPALATNYI FÖLD JOGUNK...

1Móz 12,1

Nemeztünk történelmében fontos határkő az 1996. esztendő. A történelmi kutatás megbízható adatai szerint 896-ban, 1100 évvel ezelőtt zárult le az a több évtizedet is felölelő folyamat, amelyet honfoglalás néven ismerünk, s amelynek következménye volt, hogy őseink „hatalmuk alá hajtották” a Kárpát-medencét, az új és végleges hazánk földjét. Itt eresztett kitéphetetlenül mély gyökeret eleinknek élniakarása, itt kovácsolódott nemzetté, mely egy erős állam határain belül kivétel nélkül minden polgárnak otthont biztosított.

Ezt a vasárnapot egyetemes egyházunk ennek a rendkívül fontos eseménynek, a honfoglalás 1100-ik évfordulója megünneplésének szenteli. Akik ma ünnepi érzésekkel jöttünk a templomba tisztelni a múlt idők dicső eseményének, tudnunk kell, az 1100 évvel ezelőtt történt dolgokra való visszatekintés több kell legyen egy ünnepi megemlékezésnél. Annak be kell épülnie mindennapjaink gondolat- és érzésvilágába, úgymond vérünkkel kell váljon, hogy egészséges nemzettudattal bírassunk, mert végsősoron önazonosságunk tárgyilagos ismerete nélkül megmaradásunk, jövőnk kerül veszélybe, s majd egyre keservesebb hangon fogjuk énekelni a lassan rekviemmé változó himnusz: „maroknyi székely porlik mint a szikla”, miközben könnybelábadt szemmel fogjuk nézni, hogy „mint oldott kéve széthull nemzetünk.” (Tompai Mihály).

Ezért túlzás nélkül állítom, hogy ezt a rendkívül fontos eseményt, a honfoglalást, valóságos örökzöld téma rangjára kell emelni, mert magas azoknak a száma, akik a történelmi idők és fejlemények kedvezőtlen, szerencsétlen alakulása következményeként „a külső sötétségre vettünk” (Dsida). Ebben a sanyarú kisebbségi sorokban sok-sok veszteségeink között talán a legsúlyosabb, hogy közülünk sokan személyiségzavarokkal küszködnek-bajlódnak. Népünk történelmének, kulturális kincseinek, gazdag szellemi értéktárházának ismerete még jó esetben is csak foghíjasnak mondható, nem is beszélve arról, hogy eredetünkről még csak sejtelmük sincs. De hát lehetne ez másként? Honnan vették, vehettük volna a tisztánlátást, a tájékozottságot, otthonos jártasságot ezen a téren, amikor közel egy évszázad múlt el úgy, hogy az egymástól csak ideológiailag különböző politikai hatalmak mindig fő hangsúlyt helyeztek arra, hogy eredetünk s általában nemzetünk történelmével kapcsolatos bármilyen csekély információt magában rejtő anyagot kivonjanak még érdeklődésünk szférájából is, hogy megfélemlítsék mindazokat, akikről feltételezhető volt, hogy potenciális táplálói lehetnek kisebbségi sorsra ítélt magyarságunk egészséges nemzettudatának. Trianon óta főbenjáró bűnnek számított mégcsak az érdeklődés is e